

Verlos ons van het kwade

KARIN DESCENDRE

Verlos ons van het kwade

Manteau

MEESTERS IN MISDAAD

© 2014 Uitgeverij Manteau/WPG Uitgevers België nv,
Mechelsesteenweg 203, B-2018 Antwerpen en Karin Descendre
www.manteau.be
info@manteau.be

Vertegenwoordiging in Nederland
Singel 262 – NL-1016 AC Amsterdam
Postbus 3879 – NL-1001 AR Amsterdam

Eerste druk juni 2014

Omslagontwerp: Wil Immink
Omslagfoto: Wil Immink Design /
Jarek Blaminsky – Arcangel Images (achtergrond) /
CollaborationJS – Arcangel Images (persoon)
Opmaak binnenwerk: Ready2Print

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden
verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevens-
bestand of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze,
hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen of
op welke wijze ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming
van de uitgever.

Ondanks alle zorg die aan de samenstelling van de uitgave
werd besteed, kan de redactie of de auteur noch de uitgever
aansprakelijkheid aanvaarden voor eventuele schade die zou kunnen
voortvloeien uit enige fout die in deze publicatie zou kunnen
voorkomen.

ISBN 978 90 223 3031 9
D/2014/0034/285
NUR 330

*Aan Gabriëlle, Herman en hun families
Aan al diegenen wier onschuld hun veel te vroeg ontnomen werd*

De gebeurtenissen in dit verhaal zijn ontstaan uit fantasie, geïnspireerd door de werkelijkheid, in de wetenschap dat de werkelijkheid de grenzen van elke fantasie overschrijdt...

Het zijn de kleine dingen die ik achterlaat voor
mijn beminden

Grote dingen zijn voor iedereen

TAGORE

Mijn laatste groet is voor hen die mij in mijn
onvolmaaktheid kenden en mij liefhebben

TAGORE

Dank aan allen die ik in dit leven heb mogen kennen.
Vergiffenis vraag ik aan allen wie ik pijn heb gedaan.

En gulhartig schenk ik vergeving aan hen
die mij misschien pijn gedaan hebben.

(Het is een van mijn laatste wensen dat deze tekst
op mijn herinneringsprentje komt)

DANK U

HERMAN VAN HIEL, aalmoezenier

Gent, 9 mei 1984 – 17.35 uur

Er zijn onhuwbaren die zo uit de moederschoot zijn gekomen; en er zijn onhuwbaren die door de mensen zo gemaakt zijn; maar ook zijn er onhuwbaren die zichzelf onhuwbaar hebben gemaakt omwille van het Rijk der hemelen.

– Matteüs 19:12

Als Jezus een echte man was geweest, dan had hij geen weerstand kunnen bieden aan zo'n vrouw, dacht Hendrik Van Hees, en hij legde de bladwijzer met het portret van Maria Magdalena in zijn bijbel.

Hij boog over de gootsteen naar de vensterbank en schoof het gordijn een stukje opzij.

De thermometer buiten gaf amper zes graden. Veel te koud voor de tijd van het jaar. Toch ontlook het groen al en speelden kinderen op het pleintje voor zijn appartement.

Het koffiezetapparaat pruttelde en Hendrik snoof diep. Hij vulde een kop en viste een Marlboro uit zijn broekzak. Het was alweer de laatste uit het pakje. Met trillende vingers stak hij de sigaret op, keek in de kleine spiegel boven het aanrecht en staarde verdwaasd naar het beeld. De blik in zijn donkere ogen was leeg, zijn huid asgrauw. Alsof alle leven uit hem was verdwenen. Met zijn rechterhand streek hij over zijn ruwe kin en zuchtte diep.

Hoe lang kon hij dit nog volhouden? Al weken leefde hij alleen op nicotine en cafeïne en deed geen oog meer dicht.

Misschien kon hij straks met zijn collega praten?

Hendrik Van Hees strekte zijn rug, leegde de volle asbak en nam het vel papier waarop hij de route naar zijn afspraak voor die avond had getekend.

Zijn gedachten werden verstoord door de telefoon die rinkelde. Hendrik dronk zijn koffie op en haastte zich naar de woonkamer.

‘Hallo, Van Hees.’

Dat waren zijn enige woorden. Voor de rest waren er alleen verstarde blikken. Na het gesprek keerde Hendrik terug naar de keuken, nam een balpen uit de lade en zocht een stukje papier.

Hij onderbrak zijn zoektocht toen de bel ging, waarna hij haastig enkele woorden op het stratenplannetje kriebelde.

De bel ging een tweede en zelfs een derde maal.

‘Ik kom al!’ riep Hendrik. Hij legde zijn balpen neer en ging naar beneden.

Gent, vrijdag 15 mei 2009

‘Denk jij echt dat ze hier tijd zullen maken voor ons?’

Lydia Van Hees, een knappe blondine van om en bij de veertig, keek de andere vrouw in de wachtzaal van de Gentse recherche vanuit haar ooghoeken aan.

Toen elke reactie uitbleef, hees Lydia zich geërgerd uit de kuipstoel, schudde haar schouderlange haar naar achteren en streek de plooien van haar rok glad. Ze ging voor het raam staan en keek naar buiten.

Langzaam gleden haar ogen over de parking van de dienst recherche in de Gentse Ridderstraat, die afgeladen vol stond. Naast een voertuig dat op een mobilhome leek, met daarop een grote antenne en het politielogo, zag ze een groepje mensen staan roken en praten.

‘Daar hebben ze tijd voor,’ siste ze, ‘terwijl ze ons al 25 jaar in de kou laten staan.’

Haar tante, Jenny Van Hees, haalde haar schouders op en poetste voor de zoveelste keer haar bril.

‘Je moet meer vertrouwen hebben, meisje’, suste ze.

‘Waarom zou...’

Lydia’s woorden stokten toen de deur van de wachttruimte openging.

‘Goedemiddag, dames. Ik ben commissaris Bart Van-assche. Volgt u mij?’

Met een zoemend geluid gleed een beveiligde tussen-deur open en de commissaris, een rijzige dertiger met kort-geschoren haar en een ringbaard, opende een deur waarop het bordje 'Verhoorruimte' prijkte.

'Gaat u zitten, dames. Waarmee kan ik u van dienst zijn?'

Zijn grijze ogen rustten afwisselend op de twee bezoekers.

Lydia haalde een map uit haar tas en zette de leesbril, die ze als een diadeem in haar blonde bopkapsel droeg, op haar neus.

'Mijn naam is Lydia Van Hees en dit is mijn tante, Jenny. Wij zouden graag het dossier van haar broer, mijn oom, Hendrik Van Hees, inzien.'

'Hendrik Van Hees? Kunt u mij een woordje uitleg geven?'

'Dit is het dossiernummer van zijn verdwijning, meneer de commissaris. Uit 1984.'

Jenny Van Hees schoof Vanassche een blad toe en keek hem vol verwachting aan.

Het viel de commissaris op dat de vrouw keurig verzorgd was. Haar asblonde haar hing flauw om haar veel te smalle gezicht en haar bleke ogen zaten verscholen achter een bril met goudkleurig montuur, beslist een model uit de jaren tachtig.

'Heeft u nog meer documenten, mevrouw?'

'Alleen enkele krantenartikelen. Tot op vandaag hebben we niets meer gehoord van mijn broer.'

Ze overhandigde de commissaris een bundeltje en schoof daarna ietwat onrustig heen en weer op haar stoel.

Lydia doorbrak de korte stilte die was ontstaan. 'Zeg het gewoon zoals het is, tante! Er is nooit iets ondernomen, commissaris.'

Vanassche fronste het voorhoofd. Zijn blikken gleden diagonaal over de krantenartikelen.

Jenny Van Hees bloosde lichtjes. ‘Mijn nicht bedoelt...’ haperde ze.

‘Uw nonkel was aalmoezenier in de Gentse gevangenis en is plotseling verdwenen?’

‘Dat klopt, commissaris. We weten nog steeds niet wat er met hem gebeurd is.’

‘Komt in orde, Karel.’

Commissaris Erwin Callens, diensthoofd van de sectie geweld van de Gentse recherche, legde de hoorn neer en rekte zich uit.

Callens, die op het eerste gezicht een gewone vijftiger was, met halflang grijs haar en een volle baard, had toch iets bijzonders over zich.

Misschien was het door de blik in zijn staalblauwe ogen, die steeds fonkelden.

Wie hem kende, wist ook dat hij zeer ondernemend was en dat je nooit precies wist wat je kon verwachten als hij een doel voor ogen had.

De warme lentelucht vloeide door het open raam naar binnen en Callens bedacht dat het schitterend weer was voor een ritje met de motorfiets.

Gelaten keek hij naar de stapel dossiers op zijn bureau.

Dat zou er vandaag dus niet van komen.

‘Erwin, stoor ik?’ Zijn collega Bart Vanassche stak zijn hoofd om de deur.

‘Bart, kom erin.’

Callens lachte zuur en schoof de dossiers opzij.

‘Schoon stapeltje!’

‘Ik had zonet onze grote baas aan de lijn. Hij feliciteert je

met de coördinatie van de acties in de overlastwijken. Ook de buurtwerkers hebben positief gereageerd.'

Vanassche was sinds kort coördinator van het STROP-team, een groep gemotiveerde vrijwilligers van de Gentse politie die 's avonds en in het weekend extra controles hielden in de buurten met een slechte reputatie.

Ze concentreerden zich daarbij vooral op drugs, wapens en veelplegers.

'Daar moeten we er een op drinken, Erwin. Hopelijk halen we dit weekend een nieuwe buit binnen, want we draaien weer op volle toeren,' zei Vanassche met een knip-oog, 'maar eerst een andere zaak: een vergeet-mij-nietje.'

'Een nieuwe verdwijning?'

"'Nieuw' is niet het woord. Hendrik Van Hees, aalmoezenier in de Gentse gevangenis, is verdwenen in mei '84. Ik heb net zijn zus en nicht ontmoet, ze vragen inzage in het dossier.'

'1984?'

Callens dacht na. De naam Van Hees deed geen belletje rinkelen.

'Een van die vrouwen zei me dat Nicaise iets te maken had met zijn verdwijning.'

Verbaasd keek Callens op.

Nicaise was de man die in het begin van de jaren tachtig een schokgolf teweeggebracht had door een meervoudige moord en zijn ontsnapping uit Leuven-Centraal van een aantal jaren later.

'Was dat in diezelfde periode? Bizar dat ik me daarvan niets herinner. Vraag het dossier op.'

'Dat is het probleem: er is er geen. Die dames hebben me het oorspronkelijke dossiernummer gegeven, maar ik vind niets terug. Terwijl het toch een onrustwekkende verdwijning was.'

‘Jij spreekt in termen van het post-Dutroux-tijdperk, Bart. In 1984 dacht niemand op die manier. Geen lijk betekende geen misdaad. Ik vrees dat er niks anders op zit dan een nieuw onderzoek te starten.’

Callens streek door zijn baard. Zijn blik gleed opnieuw over de stapels dossiers.

‘Je mag op me rekenen.’ Hij knikte en glimlachte toen hij de opluchting zag in de ogen van de jonge commissaris.

Toen Vanassche eenmaal buiten was, zette Callens het raam wagenwijd open en staarde naar buiten.

Bijzonder hoe de naam Nicaise allerlei gevoelens bij hem losweekte. Op het moment dat de man zijn gruweldaden pleegde, was Callens nog geen flik geweest. Ten tijde van Nicaises spectaculaire ontsnapping was hij dat wel. Die veroorzaakte heel wat opschudding in het land. Het was een van die zaken waarbij Callens beseftte dat het werk als flik voor hem een roeping was.

Hij was niet alleen jong en ambitieus geweest. Gedreven was hij. Gedreven door een gevoel.

Was het rechtvaardigheid geweest?

Een eeuwige drang om op te komen voor slachtoffers?

In ieder geval was er iets waardoor hij zich al vanaf het begin vol enthousiasme op zijn werk had gestort. Daarbij niets of niemand ontziend.

Daarna was hij niks veranderd, behalve dan in leeftijd.

Hij keerde zich om en keek naar de foto van zijn vrouw Annette op zijn bureau.

Zij had hem altijd gesteund in zijn gedrevenheid en na haar overlijden, nu vijf jaar geleden, beseftte hij pas hoe eenzaam ze geweest moest zijn.

Hij nam zich voor de zaak-Van Hees samen met Vanassche te bekijken, want hij zou niet toestaan dat zijn collega zijn kinderen alleen op foto's zag opgroeien.

Zondag 17 mei 2009

Voor een zondagavond omstreeks middernacht was het bijzonder rustig in het kwartier van de Gentse Dampoort. Commissaris Bart Vanassche stond aan de ingang van het station en stak een sigaret op.

Twee mannen kwamen naar hem toe, schudden hem de hand en daarna liep het drietal onder de boog van het viaduct door in de richting van de Dendermondsesteenweg.

Noch de bezoekers van de sekscinema, die met geile blikken loerden naar de veelbelovende aankondigingen, noch de klanten van de cafés die ze passeerden, gunden de mannen van het STROP-team een blik.

‘Ik heb van een informant vernomen dat er een dealer zit op de parking van dat winkelcentrum’, zei Vanassche terwijl hij naar de uithangborden wees een honderdtal meter verderop.

Daar aangekomen keken de mannen aandachtig rond.

‘Hier is geen levende ziel te bespeuren’, merkte een van hen op.

Bart Vanassche tikte zijn collega op de schouder en wees naar het lichtpuntje van een sigaret in een Golf.

Langzaam ging hij naar het voertuig toe.

Zodra de bestuurder de commissaris opmerkte, klonk het geluid van een startende motor.

De wagen zelf bewoog voor geen millimeter.

Vanassche richtte de sterke straal licht van zijn Maglite naar de chauffeur.

‘Aha, onze vriend Toni’, zei hij koeltjes en gebaarde de man om het raam te openen.

De jonge kerel deed eerst alsof hij niets hoorde of zag, maar zodra de twee andere flikken dichterbij kwamen, legde hij de motor weer stil en liet het raam een paar centimeter zakken.

‘Met de auto van mama op stap?’ grijnsde Vanassche terwijl hij met de straal van de lamp in het gezicht van de ander scheen.

‘Daar heb jij geen zaken mee!’ snauwde de kerel terwijl hij zijn ogen verborg tegen het felle licht.

Vanassche speelde met de lichtbundel in de auto en liet die rusten op een reistas die op de passagiersstoel lag.

‘Ga je op vakantie, Toni? Kom, stap maar eens uit!’

‘Godverdomme, hé’, brieste de kerel en sloeg met zijn vuisten op het stuur toen hij zag hoe een van de agenten het portier opende en naar de tas greep.

De agent floot tussen zijn tanden.

‘Coke! Dat wordt pas een leuke vakantie, Toni. Eentje in de Nieuwe Wandeling, zou ik denken.’

‘Had jij me niet enkele weken geleden gezegd dat je alleen af en toe wat wiet voor jezelf kocht?’ Vanassches blikken priemden zich in die van de jongeman, die ondertussen met ingezakte schouders naast de auto stond.

‘Vertel me eens of ik me heb vergist of dat jij hebt gelogen?’

Toni’s ademhaling ging hoorbaar sneller.

‘Ik ben geen dealer, commissaris, als je dat bedoelt.’

‘Ola! Dat klinkt nog beter, want dan betekent dit dat alles voor eigen gebruik is? Dat wordt me nogal een feestje!’

‘Neel!’ Toni trapte met zijn voet tegen het voorwiel.

‘Voor wie is dit allemaal?’

Vanassche liet zijn stem een paar tonen dalen en sprak de woorden met zo’n indrukwekkende traagheid dat hij zeker wist dat ze de jongeman koude rillingen zouden geven.

‘Mijn moeder is er door jullie klootzakken achter gekomen dat ik wiet gesmoord heb, en heeft de geldkraan toegedraaid. Verdomme!’ Toni brulde luidkeels. ‘Ik moet dit nog betalen en als dat niet lukt, maken ze me kapot.’

Vanassche sperde zijn ogen wijd open. ‘Ah zo, jij verkoopt spul om jezelf te kunnen bevoorraden. Nu wordt het pas interessant. Vertel maar eens een keer aan je beste vriend wie jou dit spul leverde en aan wie je het wou verpatsen.’

Uiterst kalm stak de commissaris een sigaret op en wenkte zijn collega.

‘Laat alvast een patrouille komen, met een drugshond en terwijl wij mama’s auto uitkammen, kan Toni zich wat bezinnen in de cel.’

Ineens kromp de jongeman als een bange wezel ineen.

‘Hoe moet ik dit uitleggen aan die kerels? En aan mijn ouders?’

‘Welke kerels, Toni? Ik wil namen, dat weet je ondertussen toch.’

Toni zuchtte diep. ‘Mehmet. Ik heb dit bij Mehmet gehaald. In het café van zijn broer, in de Dampoortstraat.’

‘Is Mehmet nu in dat café?’

‘Ik denk het wel, want ik kom net daarvandaan. Die kerel heeft een hele partij liggen.’

Daarna zakte de jongeman door zijn knieën.

‘Klootzak. Mijn dagen zijn geteld door jouw schuld!’

Zodra Vanassche de blauwe zwaailichten zag in de verte, riep hij naar zijn collega’s.

‘Wij gaan zo dadelijk Mehmet een bezoekje brengen. Vraag maar versterking.’

Toen een tiental agenten een halfuur later arriveerde in het kleine café op de hoek van de Dampoortstraat en de Zonder-Naamstraat, vielen de stemmen er stil. De man achter de toog keerde zich onmiddellijk om naar de deur waarop in witte letters ‘Privé’ stond geschreven. Op datzelfde moment voelde hij een hand op zijn schouder.

‘Mag ik van jou de eer om als eerste naar boven te gaan, Eren?’

De zware stem ging bij de kleine Turk door merg en been. In de grote spiegel achter de bar herkende hij commissaris Bart Vanassche.

‘Ben je hier weeral om de kleine zelfstandige het leven zuur te maken?’

‘Geen haar op mijn hoofd dat daaraan denkt, Eren.’ De commissaris grinnikte en streek over zijn kortgeschoren hoofd. ‘Ik kom enkel een beleefdheidsbezoekje brengen aan je kleine broer. Ik heb gehoord dat die is langs gewaaid?’

‘So what? Je komt er niet in zonder huiszoekingsbevel!’ De kerel zette zich schrap, zijn rattenooigjes blonken.

‘Ik werk hier op heterdaad, mijn beste vriend’, schamperde Vanassche, nam Eren bij de schouders en duwde hem neer op een stoel. ‘En jij gaat hier braaf wachten tot ik je kot volledig heb uitgekuist. Dat kan natuurlijk een hele tijd duren.’

De man die zich op de eerste verdieping in de leunstoel had genesteld, versteende bijna.

Iemand legde een hand op de klink van de deur beneden aan de trap en dat was niet het afgesproken teken.

Eren klopte altijd driemaal als er een klant op komst was.